

Załącznik
do Uchwały Nr XXVIII/172/2021
Rady Gminy Piecki
z dnia 22 stycznia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA 2021 ROK**

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie.....	3
II. Przepisy prawne stosowane w związku z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi.....	4
III Diagnoza problemów uzależnień.....	4
IV. Odbiorcy.....	5
V. Cel Główny.....	6
V.1 Cele szczegółowe.....	6
VI. Zadania.....	6
VII. Realizatorzy.....	12
VIII. Monitoring.....	13
IX. Finansowanie programu.....	13
X. Słowniczek do GPP i RPA na 2021r.....	13

I. Wprowadzenie

Realizując Program należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (Dz.U. z 2019r. poz. 2277)

Rok 2020 został zdominowany przez stan epidemii COVID-19, co skutkowało wprowadzeniem Ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

W związku z koniecznością realizacji obowiązku zachowania dystansu społecznego i związanymi z tym obostrzeniami, zmianie uległo funkcjonowanie różnych instytucji i placówek, w tym miejsc pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Z dniem 1 stycznia 2021 roku wchodzi w życie ustawa z dnia 14 lutego 2020.

Ustawa ta przewiduje m.in. wprowadzenie opłat za napoje alkoholowe w opakowaniach o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

w art. 93:

a) w ust. 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Opłaty, o których mowa w art. 92 ust. 1, z wyłączeniem opłat, o których mowa w art. 92 ust. 11 i 21, mogą być wykorzystane przez zarządy województw wyłącznie na finansowanie:”

b) dodaje się ust. 3–6 w brzmieniu:

„3. Opłata w części, o której mowa w art. 92 ust. 11, oraz dodatkowa opłata, o której mowa w art. 92 ust. 21, stanowią w wysokości:

1) 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych;

2) 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

4. Gmina przeznacza środki, o których mowa w ust. 3 pkt 1, na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Warta zwrócić uwagę na uzasadnienie projektu Ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz. U. poz. 1086), dostępne pod adresem:

<http://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=382> (dostęp: 24.08.2020 r.).

Proponowane przepisy nie konkretyzują rodzajów wydatków, na jakie mogą być przeznaczone środki. Celem takiego rozwiązania jest umożliwienie dostosowania wydatków do potrzeb danego województwa, powiatu czy gminy. Potrzeby te muszą być natomiast związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem epidemii COVID-19 oraz wywołanych nim sytuacji kryzysowych – może być to np. ochrona miejsc pracy, pomoc lokalnym przedsiębiorstwom czy doposażenie szpitali” Widać zatem, że przepis ten nie przesądza ani trybu wydatkowania tych środków, ani ustanowienia dla nich odrębnego funduszu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok stanowi lokalną strategię rozwiązywania problemów z obszaru uzależnień, będąc

jednocześnie częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piecki na lata 2016-2022 roku-Uchwała Nr XVII/118/16 Rady Gminy Piecki z dnia 29 kwietnia 2016r. (zad. 6.2.1, 6.8.3, 6.10.3).

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. **Szacuje się, że w tej grupie znajduje się ok. 600 tyś. osób uzależnionych oraz ponad 2,5 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Warto podkreślić fakt, że grupa osób najczęściej pijących stanowi 9% osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypitego alkoholu.**

Eksperci WHO podkreślają, że szkodliwe picie alkoholu wywołuje aż 200 chorób i rodzajów urazów. Ogółem za 5,1 proc. globalnego obciążenia chorobami i urazami można winić alkohol. Najnowsze badania WHO pokazały bezpośredni związek picia alkoholu z zachorowalnością na gruźlicę oraz zarażeniem się wirusem HIV.

Co roku na świecie w wyniku picia alkoholu umiera ponad 3 miliony ludzi. Przez alkohol co 10 sekund człowiek traci życie, co oznacza, że picie alkoholu jest jedną z najczęstszych przyczyn zgonów na świecie. Jednocześnie wiadomo, że to Europejczycy piją najczęściej, a statystyczny Polak żyje krócej niż przeciętny mieszkaniec Unii Europejskiej.

W 2019 roku odnotowano najwyższe w historii wydatki na alkohol- „Blisko połowa sprzedaży wódki to małe butelki, a ich sprzedaż wzrasta w ostatnich latach dwucyfrowo” – podkreślają w raporcie eksperci Państwowej Wyższej Szkoły w Kaliszu. Dodają, że wydatki na alkohol w 2019 r. sięgnęły **35 mld zł** i były najwyższe w historii. Ich zdaniem, potrzebny jest natychmiastowy powrót do programu ograniczenia zdrowotnych następstw spożycia alkoholu. Powinny temu służyć kampanie edukacyjne, jak i zakaz reklamy alkoholu oraz stały roczny przyrost opodatkowania wyrobów alkoholowych.

Alkohol stoi na przeciwległym biegunie rozwoju społecznego: jest odpowiedzialny za rozpad rodzin i przemoc w nich, za przedwczesną utratę życia i zdrowia, za coraz większy w całej Unii Europejskiej współczynnik śmiertelności młodego pokolenia (aż 1/4) czy za złe funkcjonowanie różnego rodzaju państwowych instytucji. Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyczą osoby uzależnione, spożywanie alkoholu ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Dużym zagrożeniem jest picie napojów alkoholowych przez kobiety w ciąży. W tym temacie profilaktyka jest bardzo ważna, gdyż to kobieta-matka ma bezpośredni wpływ na stan zdrowia nienarodzonego jeszcze dziecka. W 2002 r. aż 90 proc. kobiet oczekujących dziecka sięgało po alkohol, ale dzięki kampaniom edukacyjnym w 2017 r. zmniejszyło się ono – do zaledwie 6 procent.

Nie ma nieszkodliwej dawki alkoholu

II. Przepisy prawne stosowane w związku z profilaktyką i przeciwdziałaniem alkoholizmowi.

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. 2019 poz. 2277);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. 2019 poz. 852);
3. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tj. Dz. U. 2018 poz. 2190);
4. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2016 poz. 1828);
5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2018 poz. 1366);
6. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2013 poz. 907);
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 poz. 506);
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. 2018 poz. 1510);
9. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2018 poz. 1508);
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390);
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 w sprawie procedury „Niebieska Karta”; (Dz. U. 2011 nr 209, poz. 1245);

III. Diagnoza problemów uzależnień.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok określa sposoby realizacji zadań zawartych w Programie oraz sposoby ich realizacji odpowiednio dostosowane do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Skalę problemów związanych z nadużywaniem alkoholu przedstawiają poniższe dane:

1. Raport Posterunku Policji w Pieckach z działań w 2020 roku.(na dzień 30 października 2020 roku)
 - a) Policja uczestniczyła w 93 interwencjach domowych, gdzie sprawca znajdował się po spożyciu alkoholu,
 - b) 188 innych interwencji Policji, gdzie znaczna część sprawców znajdowała pod wpływem alkoholu,
 - c) Kierujących w stanie po spożyciu alkoholu były 7 osoby,
 - d) Kierujących w stanie nietrzeźwym było 26 osób (w ubiegłym roku 17),
 - e) Podejrzenie o prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości lub środka odurzającego - 27 osób (31 osób w 2019 roku)
 - f) Spożywanie w miejscu publicznym alkoholu - 3 osoby,
 - g) 19 osób nietrzeźwych w miejscu publicznym,
 - h) Zakłócanie porządku publicznego, spoczynku nocnego - 16 interwencji.
2. Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na dzień 30 października 2020 roku.
 - a) ogółem 388 rodzin (941 osób) zostało objęte pomocą doraźną lub okresową dane na 30 września 2020r, w tym 50 rodzin z problemami alkoholowymi (104 osoby)
 - b) wpłynęło 31 wniosków do GKPiRPA o wszczęcie postępowania w zakresie leczenia odwykowego,
3. Z danych z Urzędu Gminy w Pieckach wynika, że do 30 października 2020r. jest:
 - zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:
 - do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo – 48 zezwoleń,
 - powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – 27 zezwolenia,
 - powyżej 18% zawartości alkoholu - 27 zezwolenie
 - punktów sprzedaży napojów alkoholowych:

- placówki napojów detalicznych - sklepów - 20 punktów,
 - placówki handlowych gastronomicznych - 28 punktów.
4. Baza placówek świadczących pomoc osobom uzależnionym z której korzystają mieszkańcy gminy Piecki:
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin oraz osób dotkniętych problemem przemocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pieckach, ul. Zwycięstwa 35/2, 11-710 Piecki
 - Wojewódzki Zespół Poradni Zdrowia Psychicznego Poradnia Uzależnień w Olsztynie, Al. Wojska Polskiego 35,
 - Miejski Zespół Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Poradnia Psychoprofilaktyki Problemów Uzależnień w Olsztynie, ul. Metalowa 5,
 - Przychodnia Psychoterapii Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Olsztynie, ul. Puszkina 13,
 - Poradnia Profilaktyki i terapii uzależnień w Elblągu, ul. Komeńskiego 44,
 - Oddział Detoksykacji Uzależnień w Węgorzewie, ul. Bema 24,
 - Ośrodek Leczenia Uzależnień w Giżycku, ul. Warszawska 41
 - Młodzieżowy Punkt Konsultacji i Terapii w Piszcu, ul. Kopernika 8,
 - Poradnia Leczenia Uzależnień w Mrągowie, ul. Królewiecka 58
5. Z danych uzyskanych od Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w 2020r. sporządzonych zostało 16 Niebieskich Kart. (stan na 30 października 2020 r).
6. Z informacji uzyskanej od Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, iż w 2020r. motywowano do podjęcia leczenia odwykowego 28 osób, w tym 4 sprawy skierowano do sądu. (dane na dzień 30 października 2020r.)
7. Bezrobocie. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mrągowie wynika, iż w miesiącu lipcu stopa procentowa bezrobocia w naszym powiecie wyniosła 10,3%, jednak te dane nie odzwierciedlają problemu z powodu tzw. **bezrobocia pozornego** tj. obecność bezrobotnych niezainteresowanych podjęciem pracy oraz bezrobotnych nieszukających zatrudnienia (prace dorywcze, praca "na czarno"). Długi okres pozostawania bez pracy to jeden z głównych czynników nasilania się problemów alkoholowych i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego, co w konsekwencji prowadzi do zachowań agresywnych i przemocy w rodzinie. Ma to bezpośrednie przełożenie na osłabianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziny i w sposób szczególnie naraża dzieci na poszukiwanie alternatywnych, w tym destrukcyjnych form aktywności (alkohol, substancje psychoaktywne).

IV. Odbiorcy:

Program skierowany jest do **wszystkich mieszkańców Gminy Piecki**, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym spotykają się z problemami uzależnień oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich mieszkańców zainteresowanych tą problematyką, zaś w szczególności do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodziców, opiekunów, wychowawców i nauczycieli,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem,
- osób uzależnionych,
- osób współuzależnionych, w tym w szczególności ofiar przemocy,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii.

V. Cel Główny:

Głównym celem Programu jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk będących skutkiem nadużywania napojów alkoholowych, rozwiązywaniem problemów uzależnień, wzrost społecznej świadomości związanej z tą tematyką, integrację społeczną i zawodową osób uzależnionych oraz doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu oraz ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu oraz nowych problemów społecznych, kryminalnych bezpośrednio z nimi związanych.

V.1 Cele szczegółowe

- opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież,
- ochrona dzieci i młodzieży przed wchodzeniem w kontakty z napojami alkoholowymi, uzależnieniem się,
- kształtowanie postaw prozdrowotnych,
- zmniejszenie rozmiaru szkodliwości wynikających z picia alkoholu,
- zmniejszenie liczby nietrzeźwych kierowców,
- zwiększenie liczby osób podejmujących leczenie w placówkach leczenia odwykowego,
- zwiększenie liczby sprzedawców kontrolujących wiek osób kupujących alkohol,
- zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- wzrost wiedzy mieszkańców nt. negatywnych konsekwencji sięgania po środki uzależniające.

VI. Zadania gminnego programu

1. Diagnoza. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- 1.1. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów uzależnień.
- 1.2. Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 2.1. Finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
- 2.2. Finansowanie środowiskowych programów pomocy rodzinie, których efektem będzie m. in. zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców (Konferencje Grup Rodzinnych, Grupy Zabawowe, Klubik Profilaktyki Pozytywnej Dziecka i Rodzica, Profilaktyczna Akcja Wakacyjna).
- 2.3. Organizowanie lokalnych porad, seminariów, superwizji i konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.
- 2.4. Udział w ogólnopolskich oraz prowadzenie lokalnych kampanii społecznych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych w tym kampanie: FAS, Biała Wstążka, Zachowaj Trzeźwość na drodze itp.
- 2.5. Zwiększenie dostępności pomocy dla osób dotkniętych problemem uzależnienia i przemocy w rodzinie - dorosłych i dzieci.
 - 2.5.1. Wspieranie środowisk abstynenckich
 - 2.5.2. Wspieranie działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) dla osób doznających przemocy w rodzinie,

2.5.3. Zapewnienie dostępności specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin z problemem uzależnienia DDA i przemocy-dorosłych i dzieci (Szkoła dla Rodziców),

2.5.4. Wdrażanie, dofinansowanie i finansowanie metod pracy z osobami doznającymi przemocy w rodzinie, mających na celu zwiększenie umiejętności i możliwości radzenia sobie z przemocą (programy, warsztaty, superwizje, itp.)

2.6. Podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem uzależnienia i przemocy:

2.6.1. Organizowanie dla przedstawicieli służb i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i ochrony rodzin przed przemocą, szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące specyfiki zjawiska uzależnień i przemocy,

2.6.2. Organizowanie specjalistycznych, interdyscyplinarnych szkoleń, dotyczących kompetencji służb, obowiązujących procedur, podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie (w tym posługiwanie się procedurą „Niebieskie Karty”) oraz współpracy służb i instytucji,

2.6.3. Organizowanie spotkań, narad roboczych i konferencji sprzyjających wymianie doświadczeń w zakresie interdyscyplinarnej pracy na rzecz ochrony rodzin przed zjawiskiem uzależnień i przemocy,

2.6.4. Nawiązanie współpracy między przedstawicielami różnych służb, w tym przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości (prokuratorzy, sędziowie, kuratorzy) w celu kierowania osób stosujących przemoc w rodzinie do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,

2.6.5. Upowszechnianie informacji o prowadzonych na terenie gminy lub powiatu oddziaływaniach adresowanych do osób krzywdzących swoich bliskich,

2.6.6. Przygotowanie materiałów informacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w których będą zawarte informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie i konsekwencji jakie pociąga za sobą jej stosowanie.

2.7. Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawisk uzależnienia i przemocy w rodzinie, sposobów reagowania na przemoc i możliwościach uzyskania pomocy:

2.7.1. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych, akcji edukacyjnych nt. zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci,

2.7.2. Włączenie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy,

2.7.3. Przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym,

2.7.4. Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy (np. warsztaty umiejętności rodzicielskich, programy dla rodziców nt. radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi, rozwiązywania konfliktów, Klubik profilaktyki Pozytywnej Dziecka i Rodzica, itp.),

2.7.5. Nawiązanie stałej współpracy z lokalnymi mediami : prasą, radiem, telewizją.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć pozalekcyjnych, sportowych, w tym zajęć pozalekcyjnych, sportowych, programów opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

3.1. Działania profilaktyczne w zakresie problematyki alkoholowej:

prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,

- 3.2 Realizacja programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi w tym obszarze,
- 3.3 Pomoc przy realizacji zadań przez placówki oświatowe z terenu Gminy Piecki w ramach programów wychowawczo profilaktycznych w/w placówek, w tym realizacji programów profilaktycznych "Jaś i Małgosia na tropie" oraz "Fantastyczne możliwości".
- 3.4. Edukacja zdrowotna:
- 3.4.1. Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia.
 - 3.4.2. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.
 - 3.4.3. Upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży.
- 3.5. Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej:
- 3.5.1. Prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych (broszury, plakaty, ulotki z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi dotyczącymi problematyki alkoholowej) dla określonych grup adresatów – młodzieży, sprzedawców, pracowników służby zdrowia, pracowników pomocy społecznej, nauczycieli, rodziców, policjantów, samorządowców i innych,
 - 3.5.2. Pozyskiwanie dla podejmowanych działań partnerów instytucji, organizacji i firm, wolontariuszy cieszących się uznaniem oraz partnerów medialnych lokalnych i regionalnych mediów,
 - 3.5.3. Organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi, młodzieży oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów, asystentów rodzin, pracowników socjalnych, animatorów zajęć,
 - 3.5.4. Edukacja lokalnych decydentów i radnych w zakresie wagi i skali problematyki alkoholowej przez zaproszenia ich do lokalnych debat, kampanii edukacyjnych, udziału w imprezach profilaktycznych,
 - 3.5.5. Budowanie lokalnych koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - 3.5.6. Promowanie działań gminy na forum regionalnym, krajowym i międzynarodowym przez udział w konferencjach, seminariach i innych spotkaniach organizowanych przez województwa, instytucje centralne czy też międzynarodowe,
 - 3.5.7. Organizowanie szkoleń członków Komisji i osób aspirujących do pracy w tych strukturach (obowiązek ustawowy).
- 3.6. Budowanie lokalnej koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, także w ramach porozumień z innymi samorządami lokalnymi czy współpracy z samorządem województwa i nagłaśnianie tych poczynań przy okazji różnych wydarzeń w gminie.
- 3.7. Aktywna współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami, monitorowanie zawartości pojawiających się tam artykułów pod kątem problematyki alkoholowej, inicjowanie artykułów na ten temat, w razie potrzeby przygotowywanie sprostowań, prezentowanie w lokalnych i regionalnych mediach gminnych działań profilaktycznych i ich efektów.
- 3.8. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach: reedukacja osób, które prowadziły pojazdy pod wpływem alkoholu

- 3.8.1 Prowadzenie lokalnych i ogólnopolskich kampanii społecznych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych (m.in. Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, organizowanie festynów, obchodów lokalnych dni - trzeźwości, światowego dnia FAS, debat w lokalnych mediach),
- 3.8.2 Współpraca na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, nawiązanie stałej współpracy z instytucjami, które w zakresie swoich działań w różnym stopniu są powiązane z ruchem drogowym.
- 3.9. Przeciwdziałanie nietrzeźwości w miejscach publicznych:
Podnoszenie kompetencji zawodowych przedstawicieli służb kontaktujących się z osobami nietrzeźwymi (policji, pracowników socjalnych, asystentów rodzin) - zwiększenie umiejętności nawiązania kontaktu z osobą nietrzeźwą.
- 3.10 Działania na rzecz przeciwdziałania spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży:
3.10.1 Upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży
3.10.2 Zwiększanie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.
- 4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych :**
Podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności na rzecz promocji i realizacji działań w tym zakresie czy organizowaniu konferencji, szkoleń, superwizji i porad.
- 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.**
5.1. Działania kontrolne mające na celu ograniczenie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
5.2. Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów cytowanej ustawy, dotyczących zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, określonym w ustawie osobom i w określonych sytuacjach.
5.3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych,
5.4. Podjęcie działań legislacyjnych mających na celu ograniczenie reklamy napojów alkoholowych.
- 6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej/ Klubu Integracji Społecznej.**
6.1. Wspieranie przedsięwzięć mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu.
6.2. Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększenie dostępności do istniejących form wsparcia.
- 7. Instytucja zobowiązania do leczenia odwykowego (opinie biegłych sądowych).**
Do zadań własnych gminy, na mocy art. 4¹ ust. 3 oraz art. 25 i 26 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości, należy powołanie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych na której spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy, sąd wszczyna postępowanie na wniosek gminnej

komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora, a do wniosku dołącza się zebraną dokumentację wraz z opinią biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

8. Zapewnienie warunków działania/pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych korzysta z pomieszczeń w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pieckach, który zapewnia obsługę administracyjną i księgowo-finansową.

Kompetencje członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinny być ściśle powiązane z zadaniami, jakie realizuje Komisja, które dotyczą zagadnień:

- uzależnienia od alkoholu, leczenia osób uzależnionych, picia ryzykownego i szkodliwego oraz strategii pomocy, w tym programów redukcji szkód oraz programów ograniczenia picia,
- rodziny z problemem alkoholowym, w tym współuzależnienia,
- sytuacji dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym oraz strategii pomocy organizowanej w środowisku lokalnym z uwzględnieniem pracy socjoterapeutycznej,
- zjawiska przemocy w rodzinie - aspekty prawne i psychologiczne, praca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych, procedura "Niebieskiej karty" z uwzględnieniem roli gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- skutecznej strategii profilaktycznej, wiedzy o czynnikach ryzyka i czynnikach chroniących, profilaktyka szkolna, środowiskowa i rodzinna, standardy programów profilaktycznych oraz ich ewaluacja,
- diagnozy problemów alkoholowych w środowisku lokalnym, systemu rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce oraz budowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i ich ewaluacja,
- zasad wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- lokalnej strategii ograniczenia dostępności alkoholu, w tym zawartość merytoryczna uchwał podejmowanych przez rady gmin na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- kontaktu z klientem gminnej komisji - osobą uzależnioną, współuzależnioną, osobą doświadczającą przemocy i stosującą przemoc (dotyczy to przede wszystkim tych członków komisji, którzy takie rozmowy prowadzą),
- prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia odwykowego przez członków GKRPA.
- kontrola i monitorowanie prawidłowości wydatkowania środków finansowych na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487), oraz ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata b2019-2023) oraz na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023.

VII. Realizatorzy, współrealizatorzy zadań oraz sposób ich realizacji:

1. Współpraca z instytucjami w zakresie realizacji i współrealizacji zadań wynikających z GPPiRPA na rok 2021:

- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach,
- Szkoła Podstawowa im. Karola Wojtyły w Pieckach,
- Szkoła Podstawowa w Nawiadach,
- Urząd Gminy Piecki
- Komisariat Policji w Pieckach, Komenda Powiatowa Policji w Mrągowie,
- Sąd Rejonowy w Mrągowie,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Mrągowie
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Mrągowie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pieckach,
- Szkoły i inne placówki oświatowe,
- Gminny Ośrodek Kultury "PEGAZ" w Pieckach,
- Kościół katolicki i inne związki wyznaniowe,
- Media lokalne (prasa, radio, TV),
- Związek Harcerstwa Polskiego,
- Inne organizacje pozarządowe

2. Zlecenie zadań jednostkom organizacyjnym Gminy w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych.

3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi: otwarte konkursy ofert lub inne formy współpracy dozwolone przepisami prawa.

4. Zakupy inwestycyjne oraz inne, zlecenia zewnętrzne:

- poprzez konkursy ofert
- poprzez zamówienia publiczne
- bez stosowania ustawy prawo zamówień publicznych w przypadku zamówień o wartości poniżej kwoty wymienionej w art. 4 ust. 8 ustawy Prawo zamówień publicznych.

5. Obsługę administracyjną i księgowo-finansową pełni Gmina Piecki.

VIII. Monitorowanie stanu problemów alkoholowych w rodzinie:

- zbieranie i opracowywanie danych statystycznych dotyczących problemów alkoholowych, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie, (od Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, Policji),
- dokonanie diagnozy opartej na cyklicznych, rzetelnych badaniach problemów i zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu przez dzieci, młodzież w szkołach podstawowych i gimnazjach w ramach szkolnego programu profilaktyki,
- gromadzenie bazy danych o miejscach i formach pomocy dla osób z problemem alkoholowym korzystających z porad w Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym
- pozyskiwanie danych nt. liczby interwencji domowych, liczby przestępstw, liczby zatrzymań związanych z problemem alkoholowym i przemocą - PP w Pieckach,
- pozyskiwanie danych dotyczących przestępczości nieletnich oraz ofiar i liczby wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców za pośrednictwem Posterunku Policji w Pieckach
- współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w celu pozyskiwania przydatnych danych do diagnozy problemów alkoholowych w gminie Piecki.
- Analiza aktywności JST w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

IX. Finansowanie programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy, pozyskiwanych zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Określa je preliminarz wydatków opracowany na dany rok, zgodny z projektem budżetu Gminy w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 - przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesuwają się jako środki nie wygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym do momentu uprawomocnienia się nowego Gminnego Programu.

Zmiana w ramach Planu Finansowego na rok 2021 do wysokości 3 tys.zł może być dokonywana przez Przewodniczącą Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych bez Uchwały Rady Gminy.

Zasady pracy i wynagradzania członków komisji

Zgodnie z rekomendacjami PARPA Komisja pracuje:

- na posiedzeniach GKPiRPA,
- na spotkaniach Zespołu Motywującego,
- przeprowadza kontrole przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach i punktach gastronomicznych,
- reprezentuje Komisję w sądzie w sprawach inicjowanych przez Komisję,

Wynagrodzenie za pracę Przewodniczącego lub Zastępcy prowadzącego posiedzenie GKPiRPA otrzymują 145,00 zł brutto, Sekretarz 125,00 zł brutto, Członkowie Komisji 110,00 zł brutto.

X. Słowniczek do GPP i RPA na 2021 r.

GKRPA lub Komisja – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pieckach,

GOPS- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pieckach,

PARPA- Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mrągowie,

Policja – Posterunek Policji w Pieckach,

Poradnia LU – Poradnia Leczenia Uzależnień w Mrągowie,

Program -rozumie się przez to Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Piecki na rok 2021.

JST - Jednostka samorządu terytorialnego,

Szkodliwe picie alkoholu –rozumie się przez to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu; aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy; robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350 g i więcej w tygodniu przez mężczyzn; jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące,

chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki, osoby starsze. FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder) –Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych rozumie się przez to nie diagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i zaburzenia zachowania wynikające z uszkodzenia mózgu płodu przez alkohol; uszkodzeniom ośrodkowego układu nerwowego (OUN) mogą towarzyszyć uszkodzenia innych organów wewnętrznych, m.in. serca, układu kostnego, układu moczowego, słuchu, wzroku. Nieprawidłowy przebieg procesu rozwoju mózgu w życiu płodowym powiązany z widocznymi na twarzy dziecka charakterystycznymi zmianami, jest opisywany jako Płodowy Zespół Alkoholowy –FAS (Fetal Alcohol Syndrome)

Wczesne rozpoznanie i krótka interwencja –rozumie się przez to krótkie interwencje podejmowane przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej lub innych specjalistów, wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie, osób używających środków odurzających innych niż alkohol, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP, a także interwencje podejmowane wobec osób zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi.

Leczenie uzależnienia –rozumie się przez to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP lub związanych z uzależnieniem behawioralnym; przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, programy substytucyjnego leczenia uzależnienia od opioidów.

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych –rozumie się przez to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takie, jak: alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, Nowe Substancje Psychoaktywne[NSP], tytoń) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są: głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji.

Używanie szkodliwe – rozumie się przez to używanie substancji psychoaktywnej określone w art. 4 pkt. 30 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego –rozumie się przez to system oceny jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

Uzależnienie behawioralne –rozumie się przez to zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej, mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz dla jej otoczenia. Do tego typu zaburzeń zachowania zalicza się przede wszystkim: uzależnienie od hazardu, od komputera i Internetu, pracy, seksu, pornografii i zakupów.

NSP –rozumie się przez to Nowe Substancje Psychoaktywne (tzw. „dopalacze”).

Rehabilitacja(postępowanie po leczeniu) –rozumie się przez to element integracji: działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych. Przykładami są: treningi zapobiegania nawrotom w uzależnieniu, grupy wsparcia dla „absolwentów” leczenia uzależnień, treningi zachowań konstruktywnych, programy wychodzenia z bezdomności, grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenta, programy aktywizacji zawodowej.

Przemoc w rodzinie -jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

ZI –Zespół Interdyscyplinarny w Pieckach.